Quatre dècades sense Fages

El poeta, dramaturg i prosista, considerat un dels representants del Noucentisme modern, moria l'1 d'octubre de 1968 a Figueres

Josep M. Bernils | FIGUERES

Quan el mes de setembre de 1968 Carles Fages de Climent va ingressar a l'Hospital de Figueres va demanar una habitació amb telèfon. En aquells moments aquest servei no era habitual i, per tant, no es va poder atendre la seva petició. Els serveis del centre van indicar-li que atendrien totes les trucades que volgués i el desplaçarien fins un despatx amb telèfon sempre que ho requerís, però l'escriptor insistia. Al final, un dels responsables, que era conegut d'ell, li va demanar el perquè d'aquella demanda. "És que m'haig de comunicar amb l'Esperit Sant", li digué.

Aquest anècdota es produïa fa més de 40 anys. De fet, Fages de Climent va morir en aquest centre sanitari l'1 d'octubre de 1968, després que el mes anterior fos ingressat en agreujar-se els problemes hepàtics que patia. Anteriorment ja havia deixat la casa pairal de Castelló d'Empúries per anar a viure a la mítica pensió Roca, al carrer Joan Maragall de Figueres, on el seu propietari i amic Josep Martí Roca en tenia cura.

Quatre dècades més tard, coneguts i estudiosos de la seva obra lamenten que l'efemèride hagi passat tan desapercebuda, tot i que la seva figura i obra encara resten en el record de molta gent i en l'imaginari popular. Només Atenea va organitzar fa uns dies una conferència a càrrec de l'escriptor Miquel Pairolí. Tot i així, un dels seus fills, Pere Ignasi Fages, assenyala que "segurament cap altre escriptor català, sense ser reconegut com un gran mestre de la literatura catalana, és tan recordat i estimat encara a la seva comarca".

DARRERS DIES. Dels últims temps de l'escriptor, Rafael Pascuet, comissari el 2002 de l'Any Fages coincidint amb el centenari del seu naixement, explica que tot sovint menjava "els expeditius plats combinats de mongetes, cigrons, ceba i all i oli, així com el peix fregit de tres dies, dieta amb què sovint es castigava el fetge i altres vísceres". Afegeix que "aquesta dieta, exponent del desordre alimentari del poeta, tenia esverat el seu gendre i metge Miguel Àngel García Ruiz, casat amb la seva filla Maria Lluïsa".

Afegeix que "sobretot quan, aproximadament a partir dels 55 anys, Fages experimentava una davallada general en la seva salut i començà a envellir prematurament. Segons el doctor García Ruiz, era un mal pacient que no es cuidava gens. Diabètic i amb un historial clínic complicat (una pancreatitis i diverses operacions de bufeta), el poeta va morir d'una cirrosi hepàtica d'etiologia no alcohòlica".

CARLES FAGES DE CLIMENT. Lectura nadalenca del *Poema dels Tres Reis* a Figueres, a principi dels anys 60 HORA NOVA

A tot això cal afegir-hi "la passió pel cafè, curt d'aigua i concentrat -"un fages", denominació que va fer fortuna en els locals que freqüentava-, així com pel Nescafè i pels formatges i la seva fidelitat nicotínica als Ideales".

La seva necrològica va aparèixer una setmana abans del seu traspàs a la majoria de diaris catalans "i que Fages llegí i comentà amb ironica complaença. L'endemà de llegir-la va dictar la "Confessió general" al seu amic Martí sobre el llibre de família i després d'un coma de 72 hores". En veure el seu final proper, va deixar dites les seves darreres voluntats com que s'interpretés el *Rèquiem* de Fauré en els seus funerals. També va confessar, veient-se oblidat de la intel·lectualitat catalana del moment que "estaria content que oblidessin el meu nom, si conserven els meus versos".

→ TRASPÀS A FIGUERES
VA PODER LLEGIR LA SEVA NECROLÒGICA ALS DIARIS EN SOBREVEVIURE A UN COMA

→ ENTERRAMENT A CASTELLÓ
JOSEP VICENÇ FOIX I OCTAVI SALTAR VAN PARLAR EN EL SEPELI DAVANT EL PANTEÓ FAMILIAR

Pascuet recora que "la poetessa figuerenca Montserrat Vayreda va ser una altra de les persones que va ajudar Fages, quan ja es trobava seriosament malalt, a aplegar i fitxar tota la seva obra i va esdevenir, des del seu traspàs, una de les principals divulgadores mitjançant una abundant producció periodística, que ha mantingut viu el seu record en temps d'oblit". Vayreda ja no hi és, com tampoc viuen les altres cariàtides de l'Empordà, les escriptores i poetesses Maria dels Àngels Vayreda, Carme Guasch i Pilar Nierga. Totes elles juntament amb la bibliotecària Maria Perxés i Matilde Escudero van formar un grup d'entusiastes col·laboradores i divulgadores de la seva obra.

HOMENATGES. Al seu enterrament, al panteó familiar de Castelló d'Empúries, van parlar el poeta Octavi Saltor, amb qui l'hi unia una profunda i llarga amistat, en nom de la família, i Josep Vicenç Foix, en nom de l'Institut d'Estudis Catalans. A partir d'aquell moment es van celebrar diversos homenatges en el seu record, com la Festa de la Poesia i la Fira del Dibuix de Figueres de l'any següent, un reconeixement dels pintors empordanesos a la Sala Rovira de Barcelona, la construcció d'un monument a Empuriabrava i a Girona i el bateig de la biblioteca de Figueres amb el seu nom.

En el anys següents es van publicar reedicions de *Climent*, *Balada del Sabater d'Ordis*, *Vila-sacra, capital del món* i *Les bruixes de Llers*. El 1978, coincidint amb el desè aniversari de la seva mort, l'Institut d'Estudis Empordanesos va organitzar un cicle de conferències sobre la seva vida i obra, posteriorment editat.

El 2002, amb motiu del centenari del naixement, l'Ajuntament de Figueres va organitzar l'Any Fages amb diversos actes i l'edició de quatre obres divulgatives, una eminentment biogràfica, una altre que recollia la majoria dels seus articles periodístics, una antologia poètica i el volum amb tots els epigrames -un estil literari creat i popularitzat per Fages consistent en poemes curts la majoria punyents i satírics-, tant els editats com els que s'havien recollit per part de particulars escrits a mà o a màquina pel seu autor.

A la recopilació d'articles realitzada per Jaume Guillamet i Anna Teixidor, s'hi recullen dos articles pòstums. Un publicat a *La Vanguardia*, el dia 6 d'octubre de 1968, on dóna a conèixer la seva particular visió del desenvolupament turístic de la comarca, on es començava a urbanitzar la marina residencial d'Empuriabrava. Plantejava la necessitat d'una autovia que descongestionés el trànsit de Figueres a Roses i que es construís un ascensor per pujar al campanar de la basílica castellonina per poder contemplar tota la plana i que s'executés el canal navegable fins a Figueres. Tot una declaració d'intencions que albirava el futur de la comarca.

→ continua a la pàgina següent